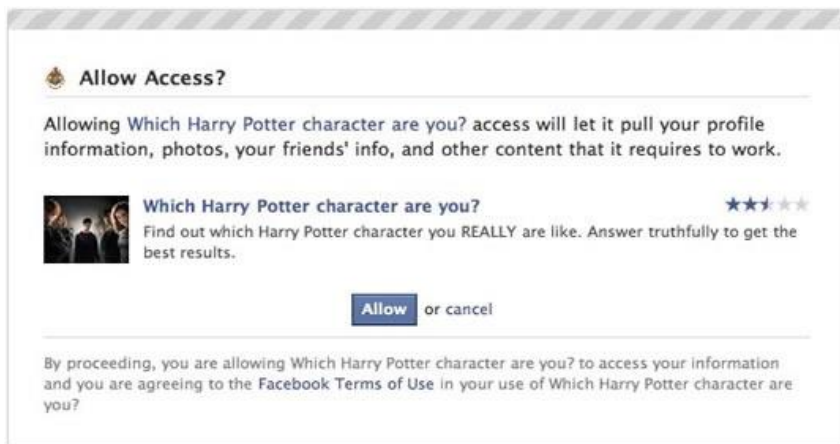


MÝTY VS. REALITA – vše co potřebujete vědět o kauze, která nedá Markovi Zuckerbergovi spát

1. Facebook byl “hacknutý”

Čistě technicky, nebyl. Nedošlo k prolomení bezpečnostních systémů, při kterém by například nějaký hacker nelegálně ukradl data uživatelů. Data byla získána skrze aplikaci v podobě kvízu, což tenkrát společnost Facebook umožňovala. Neetické a možná i nelegální bylo jejich použití. Společnost Cambridge Analytica uváděla, že budou použita pouze pro účely akademického výzkumu. Ve chvíli, kdy Facebook zjistil, že tomu tak není, vyzval tuto společnost ke smazání těchto dat. To však neučinila.



Příklad kvízu, který se běžně nabízí uživatelům Facebooku. Obdobný kvíz stál i na počátku této kauzy.

2. Facebook o nás ví vše

V podstatě ano. Někdy toho o nás ví více než naše rodina, přátelé, nebo my sami. Některé údaje, jako je věk, pohlaví, škola apod. často zveřejňujeme sami. Další informace o nás získává z toho, co lajkujeme, sdílíme nebo komentujeme. Test osobnosti, podobný tomu, který jste právě vyplnili, dodal další informace.

Zjistit se tak například dá, že muži, kteří lajkovali kosmetickou značku MAC, jsou spíše homosexuálové. Naopak známkou heterosexuality bylo lajkování hudební skupiny Wu Tang Clan. Fanoušci Lady Gaga jsou spíše extroverti, atp. Zatímco každý kousek takové informace nám neumožní úplně předvídat, jak se kdo zachová, pokud jich nasbíráme stovky nebo tisíce, předpověď našeho chování už může být daleko přesnější. Pro politickou kampaň tak bylo snazší připravit a doručit reklamní sdělení ušité na míru například obávajícímu se otci, rozčilenému introvertovi, anebo třeba nerozhodnutým voličům. Z předchozích menších skandálů víme, že Facebook neváhal firmám umožnit cílit na skupiny, na které nikdy žádné cílení umožnit neměl: sociálně slabé, rizikové, zneužitelné. Facebook například inzerentům nabízel možnost, jak cílit na emočně labilní mládež.

Je důležité si uvědomit, že Facebook sleduje i ty, co tuto službu nevyužívají. Na prakticky všech významných i středně významných webech jsou knoflíky (Líbí, Sdílej) Facebooku. Prakticky v každém chytrém mobilu je aplikace Facebooku, kterou Facebook opakovaně využíval (včetně dalších aplikací) k získávání informací o tom, co v telefonu máte nainstalované, jaké kontakty v něm máte a co na něm děláte. Skrze všechny tyto nástroje Facebook sleduje naše chování.

3. Toto bude konec Facebooku

Je pravda, že se jedná o doposud největší skandál této společnosti. Jen dva dny po jeho propuknutí se akcie společnosti propadly o 60 miliard dolarů. Během uplynulých týdnů ztratily téměř čtvrtinu hodnoty. Už v únoru se ozývaly hlasy s hashtagem #deleteFacebook kvůli operacím Ruska na Facebooku během amerických voleb (mezi ty nejznámější patřil Jim Carrey), v březnové vlně pak největší rozruch způsobil Elon Musk, když z Facebooku odstranil prezentaci svých firem. Nejcitelnější však byl pravděpodobně až tlak velkých inzerentů, kteří přestali používat Facebook pro reklamu, nebo tím pohrozili. V tuto chvíli lze jen těžko předpokládat, jaké bude mít skandál dlouhodobé následky a zda povede například k tomu, že Facebook přestane být celosvětově nejpoužívanější sociální sítí. Podle průzkumu společnosti Creative Strategies si v posledních týdnech zrušilo účet na Facebooku 9 % uživatelů z USA – což je více než 20 milionů lidí.

4. Facebook je zadarmo

Ne, není. Sice se neplatí penězi, ale osobními daty. Nejen těmi, která uvedeme, jako třeba školu na kterou chodíme, ale také naší aktivitou. Ta je ještě důležitější a více o nás vypovídá. Co lajkujeme, jak často apod. Největší sociální síť na světě je totiž na vytěžování a prodeji dat svých uživatelů postavená. Oblíbená poučka říká, že když za službu neplatíte, nejste jejím zákazníkem, ale produktem. Celá síť je vlastně obří sběrna dat o vašem chování na internetu, která mu navíc dobrovolně předáváte. Facebook je pak využívá k přesnému cílení reklamy a přeprodávání třetím stranám. To není žádná novinka a ví se o tom řadu let. Díky mediálně viditelnému případu Cambridge Analytica si teď ale praktické dopady provozu takové sledovací sítě mohou uvědomit i řadoví uživatelé.

5. Cambridge Analytica je všemocná společnost, která odhalila unikátní metodu

Spíše není, ale umí se dobře prodat. Je pouze špičkou ledovce. Tisíce dalších subjektů za roky existence Facebooku získaly stejně velké (a nepochybně ještě větší) množství osobních informací o uživatelích. V dolování nadále pokračují, stejně jako to ostatně dělá sám Facebook.

Zneužití dat je pouze částí skandálu, do kterého je tato společnost zapletena. Skrytá nahrávka britského Channel 4, jehož novináři v utajení podnikli několik schůzek s vedením společnosti, ukazuje, že mezi doporučené metody patří fingovaný pokus o zkorumpování politického protikandidáta nebo vyslání "velmi krásných ukrajinských slečen" – tedy skutečně nic velmi objektivního nebo digitálního.

6. Nové způsoby ovlivňování voleb

Je důležité si uvědomit, že důkladné poznání voličů a nálad ve společnosti je klíčové pro úspěšnou politickou kampaň. A data ze sociálních sítí jsou užitečným nástrojem. Vedou se debaty o tom, do jaké míry to může výsledky voleb ovlivnit, a závěry nejsou jednoznačné, v každém případě ovlivnění neznamená jen někoho přesvědčit, aby volil jednu konkrétní stranu. Mnohdy stačí jen voliče jiné strany znechutit a od účasti ve volbách odradit.